

Janken en schieten: geboorte van Israël

Door: Wilfred Takken - NRC

Veel Nederlanders krijgen al een poliep als zij het wapperen der Israëlische vlag horen. Zo slecht is het imago van het Beloofde Land. Daar maakt theatermaker [Ilay den Boer](#) dankbaar gebruik van in zijn voorstelling *Janken en schieten* die op het Utrechtse Festival aan de Werf is te zien. Veelvuldig zwaait hij hierin met de wit-blauwe vlag met de Davidster. In *de Volkskrant* zei hij uitdagend: „Ik wil het gewoonlijk links georiënteerde theaterpubliek er een moment van overtuigen dat de huidige oorlog in Israël noodzakelijk is.”

Naast het spoor bij Utrecht CS, achter het Beatrixtheater ligt een stuk braakland met graffiti en struiken van roestig betonvlechtdraad. Daar staat een oude bus waarin de Israëlich-Nederlandse Ilay den Boer het verhaal vertelt van zijn grootmoeder, die in 1943 uit een Litouws getto vlucht om na vijf jaar zwerven thuis te komen in het pas gestichte 'Land van de eeuwige vrede'. De spannende vertelling is ook het verhaal van de geboorte van Israël, gesticht om de vervolgte Joden een thuis te bieden, door dik en dun gesteund door Westerlingen die beseffen dat alle reukwaters van Arabië het schaamrood niet van hun wangen kon wassen.

Maar dat is 62 jaar geleden, de liefde begint te slijten, en de steun is verdampt. Wie een partij zoekt die Israël nog onvoorwaardelijke steunt, komt bij de PVV terecht, die in haar verkiezingsprogramma, niet ongeestig, stelt: „Israël is een weergaloos succes. Israël vecht voor ons. Als Jeruzalem valt, dan zijn Athene en Rome aan de beurt.”

Nog niet zo heel lang geleden was het extreem en provocerend om partij te trekken voor de Palestijnen. Nu is dat blijikbaar omgekeerd, en provoceert Den Boer met zijn nationalistische verdediging van de Joodse staat.

Een standpunt dat overigens niet eens per se het zijne is. Als halve Israëli is hij zeer kritisch over zijn geboorteland. Als halve Nederlander vindt hij echter dat hij de Nederlanders moet confronteren met hun gemakzuchtig veroordelen. Niet polariseren, maar nuanceren is zijn doel. Politiek theater dat duidelijk een standpunt uitdraagt is niet interessant, dat snapt hij ook. Daarom laat hij in de voorstelling de Joodse migranten, als zij de Israëlische kust in zicht krijgen, ook schreeuwen en zingen als hooligans. Die komen niet alleen om iets op te bouwen, dat voel je wel. Hij citeert vader des vaderlands David Ben Goerion: „Vandaag danst iedereen, morgen vloeit er bloed.”

Ilay den Boer is bezig aan het bijzondere zesluik *Het Beloofde Feest*, over zijn Joodse en Israëlische wortels. In ieder deel behandelt hij een familielid. *Janken en schieten* staat deze zomer nog op het [Over het IJ festival](#). Deel 3, *Dit is mijn vader* is geselecteerd voor het Theaterfestival in september, waarop de beste tien voorstellingen van het seizoen zijn te zien. Den Boer speelt de eerste drie delen in november in het Joods Historisch Museum. Zeer geschikt voor allen die zich nog wel druk maken over Israël. En voor alle mensen die van indringend theater houden. Want dat maakt deze 23-jarige jongen.